

Ekstremværet Hans:

Stor frivillig innsats

Aldri før har Røde Kors respondert på så mange hendelser på én gang som under ekstremværet Hans. Over 800 frivillige fra 60 lokalforeninger var i aktivitet.

EN ILDSJEL SLOKNER ALDRI.

Vi kan ikke ta med oss noe når vi en gang skal forlate denne verden. Men vi kan etterlate oss muligheten til å gi noen andre et bedre liv. Velger du å gi en testamentarisk gave til Røde Kors, kan du være trygg på at ditt bidrag vil komme mennesker til gode, enten lokalt i Norge eller i andre deler av verden.

Er dette noe du vil vite mer om? Ta kontakt med **Siri Antonsen**, ansvarlig for arv og testamentariske gaver, på telefon **916 21 942** eller e-post siri.antonsen@redcross.no

Røde Kors kan også være behjelpelig med gratis advokathjelp for å sette opp et testament.

Leder

En fantastisk innsats!

På bare noen timer med ekstrem nedbør over store deler av Innlandet, ble veier, jorder og kjellere lagt under vann.

dagevis har frivillige vært i full sving med blant annet å gå fra dør til dør og bistå med evakueringer, reddet eiendeler, «måkt» vann ut av kjellere og fylt tusenvis av sandsekker for å demme opp for flomvannet.

- Frivillige har vært på plass ved evakueringsentre og sørget for at de evakuerte har fått mat og nødvendige artikler når de har forlatt hjemmene sine i hui og hast. I tillegg har de frivillige også gitt psykososial støtte og skaffet medisiner til de som trengte det.
- Selv var jeg så heldig at jeg fikk treffe frivillige fra lokallagene i Nesbyen, Ål, Gol og Hemsedal, Drammen og Mjøndalen Røde Kors. De fortalte gripende historier om hva uværet hadde gjort av skade i lokalsamfunnet og om det gode samarbeidet mellom det lokale Røde Kors og kommunene.
- Vårt samfunn har blitt stadig mer sårbart overfor klimaendringer, og ekstremværet Hans er dessverre bare ett av mange bevis på dette. Økende temperaturer, hyppigere naturkatastrofer og endringer i nedbørmønstre krever at vi tar ansvar. Klimaendringene har ingen grenser – de påvirker oss alle, uavhengig av hvor vi bor eller hvem vi er.
- Klimaendringene er en bakenforliggende årsak til slike katastrofer over hele verden. Det er på høy tid at vi alle tar ansvar for å redusere vår påvirkning på miljøet. Gjennom bevisste valg, utdanning og handling kan

vi bidra til å redusere utslippene som driver klimaendringene fremover. Røde Kors forplikter seg til å være en del av løsningen. Det er derfor gledelig at hele organisasjonen arbeider aktivt for å bli Miljøfyrtårn-sertifisert i løpet av 2023 og dermed oppfyller krav til å redusere Røde Kors sitt klima- og miljøfotavtrykk.

- Både nasjonalt og internasjonalt vil vi fortsette å arbeide for å styrke vår beredskap, utdanne lokalsamfunn for å bli mest mulig motstandsdyktige og støtte de som rammes av katastrofer forårsaket av klimaendringer. Men vi kan ikke gjøre det alene. Vi trenger partnerskap, samarbeid og engasjement fra samfunnet, myndighetene og næringslivet for å møte disse utfordringene sammen.
- Ekstremværet Hans er en påminnelse om vår sårbarhet, men også vår styrke når vi står sammen. La oss arbeide for en bærekraftig fremtid der kommende generasjoner kan oppleve trygghet og trivsel.

Takk for at du støtter Røde Kors!

Thor Inge Sveinsvoll

Thor Inge Sveinsvoll
President i Røde Kors

« Økende temperaturer, hyppigere naturkatastrofer og endringer i nedbørmønstre krever at vi tar ansvar.

RØDE KORS-MAGASINET
03/2023 – 103. ÅRGANG

Utgiver: Røde Kors i Norge
President: Thor Inge Sveinsvoll
Generalsekretær: Anne Bergh

Ansvarlig redaktør:

Øistein Mjærum
Redaktør: Marianne Wellén
Telefon: 22 05 40 00
E-post: marwel@redcross.no
Forsidefoto:
Skedsmo Røde Kors

Design: Spoon AS

spoonagency.no
Trykk: Panzerprint AS
Trykt utgave: ISSN 1503-5786
Digital: ISSN 1892-7971

Har dere adresseendringer eller andre henvendelser:
Kontakt kundeservice på rodekors.no

Følg oss på: facebook.com/rodekors twitter.com/rodekorsnorge [instagram/rodekorsnorge](https://instagram.com/rodekorsnorge)

Slik kan du hjelpe!
Se rodekors.no eller ring 22 05 42 20

- » Gi fast hver måned til vårt arbeid i Norge eller internasjonalt
- » Bli medlem og hjelp i ditt nærmiljø
- » Bli frivillig og gi av din tid

Libya:

Flere tusen mennesker har mistet livet

Ifølge Libya Røde Halvmåne er flere tusen mennesker døde og over 20.000 har vært nødt til å forlate sine hjem eller har mistet sine hjem. Samtidig som redningsaksjonen pågår, jobber også Libya Røde Halvmåne med å gi nødløp og psykososial støtte til de berørte.

– Våre kollegaer i Libya Røde Halvmåne antar at mer enn 10.000 mennesker fortsatt er savnet, basert på beregninger ut ifra hvor mange hus som er ødelagt. Hele nabolag har blitt skylt på havet. Dette er en stor katastrofe som rammer store områder, sier Jørgen Haldorsen, utlandssjef i Røde Kors i Norge.

Frivillige jobber med førstehjelp, redningsarbeid og evakuering av mennesker

som er rammet av uværet «Daniel», som førte til oversvømmelser etter styrtregn søndag 10. september. I løpet av 24 timer kom det over 400 mm regn. Mesteparten i løpet av kun 6 timer. Dette tilsvarer nesten mengden regn som kommer gjennomsnittlig i løpet av et helt år. Det var også et voldsomt uvær, med sterk vind.

– Vi får dramatiske rapporter fra våre

kollegaer i Libya som forteller om en svært krevende nødhjelpsrespons. Dette er et arbeid som både er svært krevende og risikabelt. Allerede før stormen hadde Libya Røde Halvmåne mobilisert sine frivillige og klargjort utstyr for innsats, basert på værmeldingene. Derfor kunne de også sette i gang redningsinnsatsen umiddelbart, forteller Haldorsen.

Les mer om
arbeidet i Libya på
rodekors.no

Bildet er fra de flomrammede områdene i Derna, Libya. Nesten en fjerdedel av Derna by ble skylt på havet av flommen som kom med voldsom kraft etter at demningene lenger oppe i elven brast.

RØDE KORS I NORGE

90 år med Røde Kors Blodprogram

I år er det 90 år siden Røde Kors Blodformidlingsentralen ble etablert. Etter en modell fra Britisk Røde Kors ble det opprettet et kartotek over villige som blodbanken kunne kontakte ved behov.

Til å begynne med var det gjerne pasientens familie og venner som ga blod, men dette var ikke tilstrekkelig til å dekke behovet. Verdens første blodgiversentral ble opprettet i 1921 av Britisk Røde Kors. Deretter kom Røde Kors Blodgiversentral i Rotterdam, før Norges Røde Kors organiserte den første blodgivervirksomheten i 1933, og fikk navnet Norges Røde Kors Blodoverføringsentral.

Blod må gis

Annenhver nordmann vil trenge blodprodukter i løpet av livet, men i motsetning til mange andre livsviktige legemidler kan blod verken kjøpes eller fremstilles kunstig. Det må gis.

I dag er det rundt 90.000 mennesker i Norge som er blodgivere og tar et viktig samfunnsansvar. Uten blodgiverne ville legene stått maktesløse ved for eksempel transplantasjoner og kompliserte fødsler. Behovet for blodgivere øker i takt med befolkningsveksten, men de siste årene har det vært en nedgang i antall aktive blodgivere. I dag er Norge blant de dårligst stilte i Europa.

Det er en liten oppgave å gi blod, men det kan bety alt for den som mottar blodet. Trygt blod og produkter og blodoverføringer er et kritisk aspekt hos folkehelsen. Dette redder millioner av liv i verden, og forbedrer helse og livskvaliteten hos mange pasienter hver dag.

Bli blodgiver i dag og bidra til å redde liv på rodekors.no/gi-blod

Ring nærmeste Røde Kors-forening eller sykehus.

Takk for hjelpen og velkommen som blodgiver.

Norges Røde Kors

Bergen Røde Kors Blodgiversentral
Tlf. 21 30 90 - Høyemønst. 39
5000 Bergen

RRA43 STB

Rogaland Røde Kors var først ute til å bli sertifisert som Miljøfyrtårn.

Fornøyde ansatte i Telemark Røde Kors med Miljøfyrtårn-diplomet.

Røde Kors blir Miljøfyrtårn

Røde Kors er i full gang med å miljøsertifisere alle distriktskontor gjennom Miljøfyrtårn.

Sertifiseringen er et ledd i å redusere Røde Kors sitt klima- og miljøavtrykk, og å kunne måle og dokumentere avtrykket.

Miljøfyrtårn er et miljøstyringssystem som skal bidra til at en virksomhet jobber systematisk for å forbedre klima- og miljøpåvirkningen sin. Målet er at forbruket skal dreies i en mer bærekraftig retning.

Rogaland Røde Kors ble det første Miljøfyrtårn-sertifiserte distriktskontoret etterfulgt av Telemark Røde Kors.

Det er landsstyret som har gitt føringer om at Røde Kors i Norge skal miljøsertifiseres. Det legges opp til at alle distriktskontor vil bli sertifisert i 2023. Nasjonalkontoret ble sertifisert i november 2022.

Les mer om Miljøfyrtårn her: miljofyrtarn.no

Knut har vært frivillig i nesten 20 år:

– Skulle gjerne sett at flere pensjonister gjorde det samme!

– Det handler om gleden ved å kunne glede andre. Etter min mening gir det like mye for meg som for den jeg besøker, sier Knut Strøm-Larsen.

På det nyåpnede sykehjemmet Dronning Ingrid Hage på Tøyen i Oslo, lager Knut vafler til beboere og pårørende ukentlig.

– Vafler er en sikker vinner! Jeg har fortsatt til gode å møte noen som ikke liker vaflene. Og det å drive kafé og steke vafler, det har jeg en del erfaring med

fra før, sier Knut som tidligere drev en kantine for flere titalls ansatte.

Han trives godt med å kombinere det å være besøksvenn, med hyggelig og enkel matservicing. Det skaper avbrekk i hverdagen, og koselig møteplass for beboere på sykehjemmet.

– Jeg har alltid vært glad i å lage mat. Det er hyggelig å drive med matservicing, selv om det er såpass enkelt som vafler, sier Knut.

For Knut Strøm-Larsen (81) er pensjonisttilværelsen aktiv. Ukentlig besøker han to sykehjem hvor han snakker med eldre, og ofte lager han også vafler.

Foto: Sol Stigjonesdøttir

Foto: Lene Sævi Nyverdal

Arne Senneset (t.v.) og Arne Hagen er frivillige sykkelpilotar i Sogndal Røde Kors Omsorg.

Populære sykkelpilotar

To gongar i veka sørgar sykkelpilotane i Sogndal Røde Kors Omsorg for at bebuarar på Sogndal helse- og omsorgssenter og brukarar på Dagsenteret får luft i håret.

I dei elektriske sykklane kan dei få seg ein liten rundtur i bygda og ein god prat med sykkelpilotane.

12 frivillige byter på å sykle og dei som ynskjer kan få sitje på. Prosjektet er eit samarbeid med Frivilligsentralen i Sogndal.

– Vi gjev dei ei koseleg stund og eg har inntrykk av at dei set voldsom pris på det, og det er jo kjekt, seier Svein Hagen, ein av dei frivillige.

– Når ein har satte inne heile dagen er det kjekt for dei å få seg ein tur ut, tilfører Arne Senneseth, som også er frivillig sykkelpilot.

Røde Kors treng stadig frivillige besøksvenner. Bli frivillig du også!

Foto: Kim Anthony/ Askim Røde Kors

Frivillige i Askim Røde Kors pakker utstyr til barn på Sundvolden hotell i forbindelse med flommen.

Ekstremværet Hans

Alle ville hjelpe

Aldri før har Røde Kors i Norge respondert på så mange hendelser på én gang som under ekstremværet Hans.

katastrofeområdene var Røde Kors i full sving i flere dager med blant annet evakueringer, redningsoppdrag, flomsikring og hjemmetjenester, for å nevne noe.

I Ringerike skjedde den største vannføring noensinne siden målingen startet i 1945. Røde Kors lokalt bistod i evakueringen av rundt 1.700 mennesker og tre hoteller ble fylt opp.

I Bagn, Lom og Skedsmo gikk frivillige fra dør til dør for å evakuere i de flom- og rasutsatte områdene. I Hønefoss og Ål i Hallingdal var frivillige på plass ved evakueringssentre. Skedsmo og Ullensaker Røde Kors sørget for at evakuerte fikk mat og annen bistand. Dronegrupper bistod politiet og stilte opp med droner for å hjelpe kommuner med å få oversikt over skadeomfanget. I Drammen og Gjøvik spadde frivillige hundrevis av sandsek-

ker for å demme opp for flomvannet.

Røde Kors på Hønefoss bistod både med evakuering og på evakueringssentre. Stian Green fra Ringerike og Hole Røde Kors Hjelpekorps var operativ leder under aksjonen. (Bildet til høyre).

Kongeparet besøkte Mjøndalen for å møte frivillige og takke for innsatsen. Der fikk de blant annet en prat med lokalforeningsleder Rune Skjolden i Nedre Eiker Røde Kors.

Foto: Randi Clommsrud

Foto: Glenn Thomas Nilsen

Teamwork, lagspill og samhold!

«Dere må klargjøre landingsplass til 3 BELL helikoptre, pluss vanlig luftambulansse. Ankomsttid ukjent», var beskjeden jeg fikk på telefon fra innsatslederen i politiet.

Da begynner man å skjønne alvoret. En time senere ringer de igjen: "Hvor skal vi lande? Ikke send oss adresse eller koordinater, vi er på vei mot Vestlia på Geilo et sted, så få på det dere kan av blinkende lys eller lignende, så finner vi dere, vi har dårlig tid!"

Det var noen timer før denne henvendelsen at vi merket at regnet og vannmengdene økte, og vi i Røde Kors ble forespurt om å bistå i forbindelse med hva som var i vente, og å få evakuert store deler av Holsbygda.

Ikke lenge etterpå hadde vi tatt imot over 270 gjester på Vestlia Resort, med både biler, busser og helikoptre, og klarte på magisk vis å få plass til alle.

Så begynte den vanskeligste jobben. Noen MÅ ha medisiner, noen har hunder og katter som var igjen hjemme. Andre har gårder med husdyr. Disse MÅ tas vare på!

Linda Mylius Løken og hennes team, fikk åpnet apotek, fikset leger på vakt. Svein Petter Slaatto og Jan Fredrik Grøndal Henriksen har kjørt folk hit og dit, gjennom rasområder, ventet og snakket, trøstet og ledd. Men ALLE har fått hjelp og det som trengs. Folk

Dronegruppen i Geilo Røde Kors Hjelpekorpss på oppdrag for å sjekke ut en mulig skredfare sammen med geolog, politi og brannvesen. Fra venstre: Dronepilot Viktor Árni Björnsson, John-Erik Aaby og Kristian Brusletto Kjørholt.

har stått på, det er satt opp gratis kino, klatreparken ble åpnet, bading og lekeland ble ordnet for barn. Og ALT dette skjedde, og ble avsluttet på 2 døgn!

Endelig hjemme hos samboer og barn, blir vi i dronegruppen jaggu kalt ut IGJEN!! Vi må sjekke skredfare et sted, da man blant annet ser bekker som har funnet nytt leide. Politi, brann og geolog tilkalles, vi sjekker og studerer, og konkluderer med at dette iallfall er trygt til i morgen, siden de husstandene det gjelder, fremdeles er evakuert.

Og ja. MYE kunne vært gjort annerledes, og mye BURDE vært gjort annerledes. Men denne gangen ble det gjort akkurat slik det ble gjort, på ekstremt kort tid, og med et enormt bra utfall. Tenk på hvor FANTASTISK bra vi har det, som tross alt ble evakuert til et av Norges fineste Resort, og jaggu med "all inclusive" i tillegg!

Nå tenker vi på våre venner og kolleger i Hønefoss og Drammensområdet, og håper de også kommer seg gjennom dette uten at liv og helse går tapt.

Og HELT til slutt. Husk at alle i Røde Kors-uniform, står der HELT frivillig, HELT gratis, uten en eneste krone betalt. De aller fleste av oss taper til og med inntekt, så tenkt litt på det.

Takk for samarbeidet!

Utdrag fra et Facebook-innlegg av **Kristian Brusletto Kjørholt**, frivillig i Geilo Røde Kors

Hanne Haatuft (varaordfører i Hol kommune) (t.v), **Linda Mylius Løken** (midten) og **Inger Johanne Skogheim** (t.h), fikk åpnet apotek, fikset leger på vakt og lignende praktiske ting.

Kjersti Løvik

Avsluttet med fortjenstmedalje

Kjersti Løvik har blitt fremhevet som en av de 100 mest betydningsfulle kvinnelige lederne internasjonalt i Røde Kors. Nå har hun gitt seg som landsrådsleder, men engasjementet som frivillig hjelpekorps er fortsetter.

Tekst: Roar Dalmo Moltubak

Da Kjersti Løvik ble spurt om å lede 6000 frivillige hjelpekorpsere ba hun om betenkingstid.

Kjersti hadde på dette tidspunktet sittet i landsrådet for Røde Kors Hjelpekorps som medlem i tre år og var «vanlig» hjelpekorps i Stjørdal.

– Jeg måtte gå noen skikkelige runder med meg selv. Skulle jeg bli den første valgte kvinnelige lederen av landsrådet, og hvordan skulle jeg være som leder? Kommer jeg til å klare det, spurte den nå tidligere landsrådslederen seg selv og fortrolige støttespillere.

Et ansikt utad

Ønsket om å være med på å bygge en frivillig redningstjeneste for fremtiden gjorde at hun takket ja til å lede landsrådet for Hjelpekorps. Samtidig har hun stått i sin «vanlige» jobb som leder for skolefritidsordningen på Vikhammer i Malvik kommune.

Landsrådslederen er sentral i mange store prosesser i Røde Kors og er Hjelpekorpsets ansikt utad. Hun har møtt kongelige og statsråder, og blitt intervjuet utallige ganger i radio og på TV.

Under pandemien rigget Kjersti seg til med et ministudio hjemme i stua, og var titt og ofte direkte på TV.

– Jeg er jo egentlig ikke så glad i akkurat det, men å snakke i media har jo ikke handlet om meg. Det har handlet om å få ut viktige budskap og å drive forebygging mot befolkningen, sier Løvik.

Et hjelpekorps i endring

De siste årene har Hjelpekorps og andre frivillige i Røde Kors deltatt i frivillig arbeid som skiller seg markant fra tradisjonelle søk- og redningsoppdrag.

Løvik har ledet Hjelpekorps gjennom store katastrofer som Gjerdrum-skredet og Viking Sky-ulykken på Hustadvika. Samtidig har pandemien og et stort antall mennesker på flukt fra Ukraina krevd stor frivillig innsats.

– Noen av disse hendelsene sitter veldig hardt i, men jeg er utrolig stolt når jeg ser tilbake på innsatsen. At vi på kort tid mobiliserte 2000 hjelpekorpsere da alarmen gikk på Hustadvika, er unikt for vår organisasjon. Da skjønte vi at selv i akutte kriser er

ikke et lokalt hjelpekorps alene. Nabokorpene på Nordvestlandet sto raskt klare til å bistå, forteller Løvik.

Selv brukte Kjersti utallige timer med frivillig innsats under pandemien fra den startet våren 2020 til Norge igjen var tilbake i «normal drift». Som en av mange, brukte landsrådslederen fritiden sin på Trondheim lufthavn Værnes for å rettlede reisende da pandemien raste.

– Hvis noen hadde fortalt meg da jeg startet i Hjelpekorps at jeg noen år senere skulle stå og fortelle 200 østeuropeere som stod i kø på flyplassen for virustesting at de måtte ta på seg munnbindet riktig, hadde jeg ikke tatt det helt seriøst, sier hun ettertenksomt.

– Hva ser du av endringer i Røde Kors i de ni årene du har vært landsrådsmedlem og deretter leder?

– Røde Kors som beredskapsorganisasjon står på et mye bedre sted nå enn for 9 år siden. Nå er alle i beredskap uavhengig av om man er knyttet til Hjelpekorps, er besøksvenn, bistår i våketjenesten for døende eller er flyktningguide. Skjer det noe, så stiller alle opp for lokalsamfunnene sine, sier Løvik.

Klimaendringene påvirker beredskapen

Kjersti har som leder for Hjelpekorps vært tydelig på at klimaendringene krever en omstilling i måten Røde Kors forbereder seg på innsats, spesielt innenfor beredskap, søk og redning.

– Antallet oppdrag og leteaksjoner øker jevnt, samtidig som vi ser at klimaendringene bidrar til mer krevende oppdrag. Dersom vi for få år siden hadde blitt fortalt at det skulle være så tørt i Trøndelag i januar at vi fikk skogbranner, tror jeg vi hadde ledd. Da jeg startet hadde vi knapt skred og flom her i Trøndelag, men nå er det en del av hverdagen, sier Løvik.

I sin tid i Røde Kors har Kjersti fått flere utmerkelser i Røde Kors. Denne våren fikk hun Røde Kors sin fortjenstmedalje, og i 2019 ble hun fremhevet som en av de 100 kvinnelige lederne internasjonalt som har betydd mest i hele Røde Kors sin historie.

– Dette er anerkjennelser som betyr mye for meg, men først og fremst håper jeg flere kvinner kan bli motivert til å tørre å ta plass og ansvar. Hjelpekorps har vært mannsdominert, men vi er på god vei til å bli mer inkluderende og moderne.

Tiden som landsrådsleder i Hjelpekorps er over, men det er ikke Kjerstis brennende engasjement for frivilligheten. Innsatsen som frivillig i Stjørdal Røde Kors Hjelpekorps fortsetter.

– Følelsen av å være i et søkelag midt på natten når du vet at det er noen der ute som trenger hjelp, for så å få beskjed om at vedkommende er funnet i live og har det bra...det går ikke an å få noen bedre følelse enn det. Det er disse hverdagsopplevelsene som motiverer aller mest, sier Kjersti Løvik.

Værfenomen

- Det er nå erklært El Niño for første gang på tre år. Hendelsen vil bli sterkere frem mot nyttår og inn i 2024. Røde Kors Klimasenter overvåker utviklingen.
- El Niño er et globalt fenomen som oppstår i havet og atmosfæren. El Niño og La Niña er store temperatursvingninger i overflatevannet i den tropiske delen av det østlige Stillehavet. La Niña kalles den avkjølende delen av syklusen og har motsatt effekt. Navnene kommer fra de spanske uttrykkene for «den lille gutten» (El Niño) og «den lille jenta» (La Niña).
- El Niño og La Niña-hendelser skjer gjennomsnittlig hvert andre til syvende år. Spesielt sterke hendelser skjer sjeldnere. Forskning har vist oss at El Niño og La Niña har innvirkning på vær i mange verdensdeler, spesielt regn.

Afrikas Horn er svært preget av en dramatisk tørke, som her i Somaliland. Vann er verdifull mangelvare.

Klima:

El Niño forårsaker værkaos

I sommer oppsto værphenomenet El Niño igjen. I år har det startet uvanlig tidlig og kan bli spesielt kraftig ut over vinteren. Mer flom og tørke kan bli resultatet.

Tekst: **Marianne Wellén** og **Truls Brekke**

Vi forbereder oss på at andre halvdel av 2023 og hele 2024 blir ekstremt. El Niño har omfattende konsekvenser på halve kloden, og rammer særlig hardt i områder der veldig mange mennesker bor, sier Cathrine Tranberg Hårsaker, som er klimaanalytiker i Røde Kors.

Hva er El Niño, og hva betyr det for katastrofer?

– El Niño er en syklus med uvanlig høy overflate-temperatur i det sentrale og østlige Stillehavet nær ekvator. El Niño påvirker været over store deler av verden, og gir utslag på den globale middeltemperaturen hvert annet til syvende år.

El Niño-hendelser kan føre til økt forekomst av tørke i noen verdensdeler og mer nedbør i andre, men øker generelt risikoen for svært høye temperaturer betydelig, sier Tranberg Hårsaker.

El Niño oppstår vanligvis rundt oktober-november og er på sitt sterkeste i desember til januar. I år har El Niño oppstått tre måneder tidligere enn normalt, noe som har påvirket været over store deler av verden, og gitt utslag på den globale gjennomsnittstemperaturen.

Hvordan påvirker El Niño været rundt om i verden?

El Niño endrer måten luft og fuktighet beveger seg rundt i verden, noe som kan påvirke nedbørs- og

temperaturmønstre globalt.

Verdens meteorologiske organisasjon (WMO) annonserte nylig at El Niño-forholdene har utviklet seg, og at vi kan forvente forstyrrende vær- og klimamønstre og en økning i globale temperaturer.

Vi vet fra tidligere hendelser når og hvilke områder av verden som er mest utsatt til å få et våtere og tørrere vær under El Niño. Men ingen El Niño-sykluser er like, så det er viktig å følge med på prognosene etter hvert som de utvikler seg.

Påvirker klimaendringene El Niño?

Generelt fører klimaendringer til varmere havoverflatetemperaturer, og det er noen bevis som tyder

Innbyggerne i Huar-mey i Peru, ble i mars 2017 rammet av El Niño som førte til voldsomt regn, jordras og ekstreme flommasser.

på at dette påvirker hvordan El Niño-hendelser påvirker værmønstre rundt om i verden. WMO spår at globale temperaturer sannsynligvis vil stige til rekordnivåer i løpet av de neste fem årene på grunn av en kombinasjon av klimaendringer og El Niño.

Vil El Niño forårsake flere katastrofer?

El Niño-syklusene forårsaker ulike katastrofescenarier i forskjellige deler av verden. De kan forårsake alvorlig tørke i Australia, Indonesia, deler av Sør-Asia, Mellom-Amerika og Nord-Sør-Amerika. Da den siste El Niño skjedde for syv år siden, bidro den til tørke og matusikkerhet som rammet titalls millioner mennesker over hele det sørlige og østlige Afrika.

El Niño kan også forårsake økt nedbør i det sørlige Sør-Amerika, det sørlige USA, Afrikas Horn og Sentral-Asia. Om sommeren på den nordlige halvkule kan El Niños varme vann resultere i mer intense tropiske sykkloner i det vestlige Stillehavet, men færre atlantiske orkaner.

Hva kan være annerledes med årets El Niño?

– Det er viktig å merke seg at ingen El Niño eller La Niña er lik den forrige. For eksempel venter man vanligvis at Øst-Afrika får mer regn enn vanlig når El Niño inntreffer i den østafrikanske regntiden, mellom oktober og januar. Hvis dette skjer i år, er det positivt for befolkningen på Afrikas Horn, som er

Cathrine Tranberg
Hårsaker, klima-analytiker i Røde Kors

rammet av langvarig tørke – men det er ikke garantert å skje, sier Tranberg Hårsaker.

Hvordan forbereder Røde Kors seg til El Niño?

Det internasjonale Røde Kors-nettverket utvikler fortløpende formelle planer for å forberede lokalsamfunn mot ødeleggelser og farer relatert til El Niño. Slike tidlige forberedelser kan være å forsterke bygninger og hjem, planlegge evakueringsruter eller forhåndsposisjonere lagre av mat og vann. I Ecuador, for eksempel, har Røde Kors utviklet konkrete planer for å møte den økte sannsynligheten for flom i regntiden (januar–april). Og i Mellom-Amerika er det utviklet tilsvarende planer for tørke fra juni til august neste år.

Syria

Verre enn under krigen

Mer enn 12 år med konflikt har ført til at krisene tårner seg opp i Syria. Nå forteller mange syrere at de opplever dagens situasjon som vanskeligere enn under krigen.

Tekst og foto: **Olav A. Saltbones**

Krisen setter seg stadig dypere og har ført til at folk nå lever i stor fattigdom. De fleste som hadde penger spart opp har brukt det opp for lenge siden. I dag er det flere enn noen gang som er avhengig av nødhjelp i Syria.

Generalsekretær i Røde Kors Anne Bergh besøkte i slutten av august Syria og fikk med egne øyne sett hvordan folk stadig får det vanskeligere.

Sabah er 9 år gammel. Her står hun i kø for å få snakke med legene fra Syria Røde Halvmåne som er ved mottakssenteret for å tilby helsetjenester. Røde Kors i Norge støtter helseklinikken med medisiner og medisinsk forbruksmateriell.

– Det er helt ufattelig store ødeleggelser fra krigen. På veien mellom Damaskus og Aleppo kjører vi time etter time i et landskap som domineres av sønderknuste hus, og det som har vært byer og landsbyer, er nå hauger med betong og stein, forteller Bergh.

Jordskjelvet ble enda en krise

Jordskjelvet som rammet både Tyrkia og Syria 6. februar i år førte også til omfattende ødeleggelser i Syria, deriblant i storbyen Aleppo. Fremdeles nå, mer enn et halvår etter naturkatastrofen, bor mange tusen mennesker i midlertidige mottakssentre, fordi husene er ødelagt.

– En av utfordringene er at mange har mistet jobbene sine, og dermed livsgrunnlaget. Kombinasjonen av konflikten, jordskjelvet, sanksjoner og den økonomiske krisen i landet gjør at fattigdom nå er over alt, sier Anne Bergh.

En av familiene hun møtte på et mottakssenter

i Aleppo forteller hvordan de nå lever sammen med mer enn 50 andre familier på en skole. Huset ble ødelagt av jordskjelvet, og jobbene forsvant da konflikten ødela fabrikker og stengte ned mye av næringslivet i byen som var kjent for industri.

– Det er trist å se konsekvensene av denne krigen. Hvordan familier ender opp i fattigdom. Nå lever 90 prosent av innbyggerne i Syria i fattigdom, og over 15 millioner mennesker, av en befolkning på 21 millioner, er avhengig av nødhjelp. Derfor må vi ikke glemme Syria selv om vi stadig får mange nye kriser som også krever både vår oppmerksomhet og innsats, sier Bergh.

Røde Kors i Norge jobber tett sammen med Syria Røde Halvmåne for å bedre tilgangen til helsetjenester og vann som er trygt. Gjennom et vannprosjekt i Aleppo samarbeider Røde Kors med flere andre aktører for å rehabilitere vannforsyningen, slik at vannet kan flyte i rør til de som trenger det, og

Far Yasir Jamos og sønnen Nordim har bodd på mottakssenteret i Aleppo siden jordskjelvet 6. februar 2023. De fikk bare med seg noen få ting da de måtte forlate huset, og har ikke vært tilbake fordi huset ikke er trygt og fortsatt er avsperrt.

Røde Kors støtter flere helseklinikker over hele Syria, hvor folk får gratis helsehjelp. For mange er gratis helsehjelp den eneste helsehjelpen de har råd til.

ikke måtte kjøres ut på tankbiler.

– Dette er store prosjekter som har som mål å gi trygt vann til 2,5 millioner mennesker. Trygt vann er avgjørende også for helsesituasjonen, derfor jobber vi med dette, forteller Bergh.

Imponert over innsatsen

Etter besøket i Syria er generalsekretæren overveldet, ikke bare over de enorme ødeleggelsene, men også nødhjelpsinnsetningen hvor Syria Røde Halvmåne har stått i mange prøvelser gjennom mer enn et tiår.

– Jeg vil gjerne rette en stor takk til alle dere som støtter nødhjelpsarbeidet vårt. Noen ganger kan det se vanskelig ut, og kriser pågår ofte over mange år, slik krisen i Syria har gjort.

Men jeg vil gjerne minne om at dette er livsviktig arbeid og at ditt bidrag er med å redde liv.

Tusen takk for din støtte, avslutter Anne Bergh.

Reisebrev fra Ukraina

Ser alvoret i folks øyne

Det er lett å bli motløs i Ukraina, særlig når håpløsheten til de som rammes av krigen kommer tydelig til syne. Da er det så fint når godheten i mennesker også skinner gjennom.

Det enorme landet må være på sitt vakreste nå om sommeren. Frodige skoger med skyhøye løvtrær og endeløse åkere med solsikker som strekker seg mot solen, farer alle forbi på togturen mellom Kyiv og Dnipro. I setet ved siden av meg sitter 21 år gamle Dima som gjerne vil øve på engelsk. Han holder på med en bachelor i IT, men utdannelsen hans blir lite verdt, tror han. På universitetet er de fleste lærerne borte, og ledelsen har han ikke hørt fra på flere måneder. Han mistenker at de er mer opptatt av å bevise at de er korrupsjonsfrie, enn å bidra til faglig utvikling. Dima er på vei hjem til Zaporizjzja for å hente papirer fra legen. Synet hans er svakt så han er erklært udyktig for strid. I setet rett overfor oss sitter en soldat i uniform og sover. Dima sier han ønsker å gjøre noe for landet sitt, men vet ikke hvordan. Han vet han bør søke jobber, men føler seg utslitt i kroppen og i hodet etter de siste årene med krig.

I byen Dnipro er det også sommer, særlig er det synlig ved elva med samme navn som deler byen i to. Unger avkjøler seg i fontene og vannkanten, eldre menn fisker i elva og ungdommer henger på promenaden og oppfører seg som ungdom flest i sommerkvelder. Men alvoret er likevel ikke så vanskelig å se i folks øyne. For få dager siden traff en raket et busstopp i sentrum, en dame ble drept og 16 såret. Det var en av mange raketter som den siste tiden har rammet sivile. Og alle i Ukraina har noen ved fronten de venter på å høre fra. En far, en søster, en venn eller en nabo. Det at man ved første øyekast kan narres til å tro at sommer i Ukraina er som sommer i hvilket som helst europeisk land, gjør at håpløsheten nesten bare føles større.

Bygdeteater ble helseklinikk

Da er det så godt å se at krig også kan få ut det beste i folk. En time sør for Dnipro fikk jeg være med kolleger fra ukrainske Røde Kors på jobb rundt på landsbygda. Her er tilgangen på helsehjelp svært begrenset, og behovene enorme. Utenfor byene bor mange av de som er igjen alene, mens familie og slektninger er splittet av krigen og spredt for alle vinder. Jeg fikk være med da et helseteam gjorde et bygdeteater om til en helseklinikk og tok imot et 30-talls pasienter etter en slags kørdning i salen. Legen og sykepleieren hadde sin arbeidsstasjon på scenen, mens psykologen hadde kontor på rekvisittrommet. Innimellom gikk flyalarmen, men arbeidet fortsatte. De som får hjelp betaler ingenting og alle medisiner er gratis. Dette er bare ett av mange helseteam som er ute og hjelper folk hver eneste dag, med støtte fra Røde Kors i Norge.

Etterpå fikk jeg være med Vica på besøk til de eldre hun hjelper. Stort sett eldre damer som i løpet av uka ikke ser eller prater med andre enn Vica som kommer tre ganger i uka. De fleste er helt avhengige av hjelp for å dekke enkle behov som å handle og lage mat, skifte på sengen og holde rent og skaffe medisiner de må ha. På tross av en håpløs situasjon lyser ansiktene deres opp når Vica viser seg i døra.

Om lag halvparten av befolkningen i Ukraina – nærmere 18 millioner mennesker – har i dag behov for humanitær hjelp. Hver eneste dag er det veldig mange som får det, takket være en enorm innsats og omsorg fra eget folk og en verden som bryr seg.

Tale Jordbakke er nestleder i region Europa i Røde Kors i Norge.

Heltene i den humanitære innsatsen er frivillige og ansatte i ukrainske Røde Kors. Mange av dem er selv internt fordrevne flyktninger.

Som mor er det vanskelig å ikke kunne gi det man vil til barna

Stadig flere kjenner på konsekvensene av dyrtiden. Ferie og fritidsaktiviteter er gjerne det første som ryker. For deltakerne på gratisferie med Røde Kors betyr tilbudet mye.

Tekst og foto: Sol Sigurjonsdottir

Dette er en av de beste opplevelsene jeg og barna mine har hatt i år, så vi er veldig glade for å få være med på «Ferie for alle», sier Maissa Oumar Touroupo.

Hun er i Kragerø sammen med døtrene Maryam (9 år) og Sarah (7 år) på «Ferie for alle» sammen med flere andre familier.

Det er Rogaland Røde Kors som arrangerer ferieturen som gikk fra Stavangerområdet til Kragerø på Sørlandet.

De siste dagene har familien padlet kajakk, vært

– Det er vanskelig for mange å snakke om det å ha dårlig råd. Jeg tror mange tenker at dette bare er noe en selv har utfordringer med, sier tobarnsmoren Maissa Oumar Touroupo som var på «Ferie for alle» med døtrene.

med på krabbefiske, dratt på utflukt til Jomfruland, badet, hatt grillkvelder og mange andre morsomme aktiviteter.

– Hver eneste dag gjør vi ting vi ikke har gjort før. Det er veldig kjekt, forteller tobarnsmoren.

– Dette tilbudet er viktig for oss

«Ferie for alle» er et tilbud til familier som over lang tid har hatt økonomiske utfordringer, og som dermed ikke har mulighet til å reise på ferie. For familiene som er med på «Ferie for alle», kommer siste års prisvekst på toppen av allerede eksisterende økonomiske vansker. Økende strømpriser, matpriser og husleie gjør hverdagen svært krevende.

– Jeg er alene med to barn, og kjenner mye på at det er blitt enda vanskeligere enn før økonomisk. Som mamma er det vanskelig å ikke kunne gi det man vil til barna. Derfor er dette tilbudet så viktig for oss. Jeg er takknemlig for at vi får være med på ferie her, sier Touroupo og legger til:

– Billetter er dyre, og hotell er dyrt. Derfor er det viktig at denne typen tilbud finnes for barnefamilier. Det er fint å oppleve å være på ferie sammen, for eldre og barn sammen. Her skaper man gode minner for barna og for oss voksne, sier hun.

Knytter nye vennskap

Gode minner og opplevelser kan også være grobunn for gode vennskap. Det har både store og små fått erfare på ferieuka i Kragerø.

– Det er kjempesosialt her. Jeg har ikke så stort nettverk hjemme, men her er jeg blitt kjent med mange nye mennesker. Når barna har lagt seg setter vi mammaene oss sammen og prater om alt mulig. Det er så kjekt! Og det som er enda kjekkere er at vi allerede har avtalt å holde kontakten når vi kommer hjem igjen fra ferien, sier Touroupo.

Mammaene har utvekslet telefonnummer, og planen er å ha månedlige treff hjemme i Stavanger for barna og de voksne. Touroupo forteller at det også er fint å

kunne dele erfaringer om økonomi og tiden vi er inne i.

– Jeg tror det er flaut for mange å fortelle at man har lite penger. For meg tok det lang tid før jeg ville innrømme det, og det satt langt inne å måtte be Nav om hjelp. Det er ikke så lett å snakke om, og man kjenner på skam. Det er viktig å snakke med andre om det, så man vet at man ikke er den eneste i denne situasjonen, forteller hun.

– Noe vi har ønsket oss i mange år

Selv om ferieuka i Kragerø har vært full av opplevelser, ventet kanskje den aller største opplevelsen på hjemturen. For deltakerne var det en stor overraskelse at de fikk bli med til Dyreparken gratis på vei hjem mot Stavanger etter ferieuka i Kragerø.

– Alt har vært så gøy! Men det aller kjekkeste er at vi skal til Dyreparken på vei hjem. Det er noe vi har ønsket oss i mange år, men det er innmari dyrt. Jentene har gledet seg så mye, så det blir et høydepunkt, sier Touroupo.

Ferie for alle

- Mange barn får ikke de sosiale opplevelsene de trenger fordi familien strever økonomisk. Ferie for alle er et gratis ferietilbud til disse familiene.
- Gjennom Ferie for alle får familier med svak økonomi tilbud om en gratis ferieopplevelse for hele familien. For Røde Kors er det viktig at hele familien reiser på ferie sammen. Da får familien mulighet til å dele gode opplevelser og skape felles minner.
- Ferie for alle-oppholdene arrangeres i skoleferiene. Ferien blir ledet og tilrettelagt av Røde Kors-frivillige.

I Kragerø stod blant annet båtturer og vannkrig på programmet.

RØDE KORS I VERDEN

Foto: Benoît Carpentier/IFRC

Marokko: Jordskjelvet i Marokko har ført til omfattende ødeleggelser

Flere tusen mennesker har mistet livet og flere tusen mennesker er skadd etter jordskjelvet som rammet Marokko fredag 8. september.

1 Episenteret for jordskjelvet er i Atlasfjellene, men har rammet et stort område, inkludert byer og tett befolkede områder. Jordskjelvet hadde en styrke på 6,8.

Marokko Røde Halvmåne ber nå om støtte til nødhjelpsinnsetningen, spesielt innen logistikk, vann og sanitær. Røde Kors i Norge er i beredskap for å kunne bistå Marokko Røde Halvmåne.

6,6 millioner mennesker bor i det berørte området hvorav 380.000 bor innenfor 5 mil fra episenteret. Jordskjelvet har ført til store ødeleggelser på boliger og infrastruktur.

Jordskjelvet vil få konsekvenser i lang tid framover, også fordi mange mister levrbrødet sitt.

Umiddelbart etter jordskjelvet sendte Marokko Røde Halvmåne ut frivillige for å hjelpe til i regningsarbeidet. Frivillige hjelpearbeidere har blant annet vært i innsats i provinsene Taroudant, Marrakech, Chichawa og Haouz, og har vært med på å transportere skadde til sykehus, og også rekruttere blodgivere ettersom det har vært et økt behov for blodoverføringer ved sykehusene.

Foto: Jo Heldaas

Tekniker Luis Alfonso Biscue forklarer Thor Inge Sveinsvoll hvordan renseanlegget er konstruert.

Colombia: Rent vann til 50 familier

Like utenfor Caldona sør for Cali i Colombia har 50 familier gått sammen om å bygge et vannrenseanlegg som sikrer landsbyen rent vann, og dermed forbedret helse.

2 – Dette er et område som er belastet med mye vold. Med hjelp fra Røde Kors har lokalbefolkningen likevel klart å etablere et anlegg som forsyner rent drikkevann, og dermed sikrer bedre helse til de som bor her, forteller president i Røde Kors i Norge, Thor Inge Sveinsvoll, som besøkte landsbyen i september.

Tidligere hadde disse familiene bare en åpen vannkilde. I et møte med Røde Kors identifiserte de dette som et viktig helseproblem. Familiene fikk støtte til materialer og bygging. I dag har de en gruppe som sammen tar vare på vannrenseanlegget og familiene i området erfarer at de blir mindre syke.

Foto: Scott Dalton/Amerikansk Røde Kors

Chris Phillips viser amerikansk Røde Kors krisesenterarbeider Richard Byam bilder han tok da han flyktet fra de dødelige flammene som feide gjennom byen Lahaina på Maui.

Hawaii: Hele den historiske byen ble brent ned

Da brannene begynte i august, reagerte det amerikanske Røde Kors umiddelbart, og åpnet tilfluktsrom for de som flyktet fra denne klimadrevne krisen.

3 Røde Kors fortsetter å jobbe døgnet rundt for å ta vare på familier ved å gi dem et trygt sted å bo, mat å spise og psykososial støtte i denne utfordrende tiden.

Røde Kors satte også opp et krisesenter ved Hawaii Convention Center i Honolulu på øya Oahu for å hjelpe de som ble berørt av den dødelige skogbrannen som oppslukte den historiske byen 8. august.

– Her har vi tak over hodet, vi får mat, dusj og klær, forteller Chris Phillips. Phillips og vennene hans flyttet fra en leilighet på Front Street i Lahaina lenger ut av byen og reddet seg unna brannen.

Foto: Bangladesh Røde Halvmåne

Landsbyen Alimura i Ukhiya i Cox's Bazar, Bangladesh. Denne kanalen går forbi landsbyen Alimura og flommet over under monsunen. Flommen forårsaket store skader på avlinger og husholdninger de siste årene.

Bangladesh: Bygger beskyttelsesvoller mot flom

Kraftig nedbør i august forårsaket en enorm flom og jordskred i Cox's Bazar.

4 Høye dødstall, skader og tap rammet innbyggerne i leirene og lokalbefolkningen. Bangladesh Røde Halvmåne har konstruert mange

beskyttelsesvoller i skråninger til leirene for å beskytte husene mot jordskred. Dette har reddet mange liv.

Ukelangt kraftig nedbør har imidlertid skadet noen av disse vollene som er satt opp i skråningene. Hyppige katastrofer øker behovet for både sikrere husly og bedre

utviklingsarbeid i Cox's Bazar-leirene. Men ressursene krymper år for år. Med støtte fra amerikansk Røde Kors og Det internasjonale Røde Kors-forbundet (IFRC) er det bygd en diger voll nær landsbyen. Denne vollen har reddet tusenvis av husstander og avlinger fra flomskader.

Astrid Sharlotte (4) får vaksiner og vitaminer på fanget til mamma Blanca Cruz (40). Rundt 80 familier er innom kirken som denne dagen er omgjort til klinikk.

Honduras

Helsehjelp i et av verdens farligste nabolag

Tenk deg at barnet ditt er sykt og det er for farlig å dra til legen. I Honduras har Røde Kors funnet en løsning.

Tekst og foto: **Camilla Gilje Thommessen**

Det går en usynlig grense gjennom nabolaget Emanuel. Gatene og husene på hver side ser helt like ut og det er ingen gjerder eller skilt, men det kan være livsfarlig å krysse grensen. To gjenger rivaliserer og skaper frykt i lokalbefolkningen i utkanten av San Pedro Sula, som lenge ble regnet som verdens farligste by.

Kan få fatale følger

– Det er komplisert å bo her, forteller Maria Fermina Cantagena (46). Mer vil hun ikke si om den saken, man vet aldri hvem som hører. Hun har fem barn og ingen jobb, en krevende situasjon nå som både prisene og arbeidsledigheten i Honduras øker.

Datteren Dailing (2) er et av mange barn som vokser opp i stor fattigdom her. Kriminelle gjenger og narkotikahandel gjør livet utrygt og hindrer barn og

voksne i å bevege seg fritt. Et skritt over i feil område kan bety døden, og det er farlig for barna å leke i parker og gater.

Dialog sikrer helsehjelp

Ikke minst er det risikabelt å reise til sykehus eller helsestasjoner, som ofte ligger langt unna. Til og med ambulansene må kjenne riktig rute og ofte kjøre omveier når de frakter syke og skadde.

Honduras Røde Kors har derfor brukt tid på å skape dialog med gjengledere og lokalsamfunn for å bedre tilgangen til helsehjelp. Et viktig tiltak er lokale helsekomiteer startet av Røde Kors. Dialogen med gjengene har ført til at de aksepterer at helsekomiteene opprettes og har virksomhet i nabolagene.

– Dette prosjektet er en stor suksess. Folk er redde for å dra ut, men nå kommer det en strøm av mennesker hit til oss, sier Erma Hernandez.

Nabolaget til Dailing (2) og Maria (46) er preget av mye vold og drap. Røde Kors er en av få aktører med tilgang og bidrar med viktig helsehjelp i nærmiljøet.

Barna i nabolaget står tålmodig i kø for å få tannbørster og tannsjekk. Den mobile helseklinikken kommer en gang i måneden og tilbyr kjærkommen hjelp til familiene.

– Vi har dialog med gjengene og må avtale med dem før vi kommer. Det er risikofyllt arbeid, men slik når vi frem til folk som trenger vår hjelp, sier Erma Hernandez, president i den lokale helsekomiteen som Røde Kors står bak.

Honduras

- Den humanitære krisen i Honduras skyldes en kombinasjon av vold, sult og fattigdom. Krisen forverres av klimaendringer.
- 9,6 millioner innbyggere.
- 3,2 millioner trenger humanitær hjelp, ifølge FN.
- Honduras Røde Kors nyter stor tillit i landet og kan dermed forhandle frem tilgang til helsetjenester i områder kontrollert av kriminelle gjenger.
- Arbeidet støttes av norske givere.

Hun er president i helsekomiteen i Emanuel. En gang i måneden kommer Erma og frivillige helsearbeidere til bydelen og omgjør en kirke til klinikk. Rundt 80 familier har tatt turen og får tilbud om helse- og tannsjekk, psykolog og vaksiner.

50.000 lyspunkter

– Det er mye vold her, både i og mellom familier og gjenger. I tillegg har vi mange unge gravide, barn som er feilernært og daglige tilfeller av denguefeber. Behovet for hjelp er stort, og det er fint å se at vi nå får hjulpet mange, sier Erma.

Det er opprettet 25 helsekomiteer i distriktet med støtte fra Røde Kors i Norge. De når rundt 2000 mennesker i hvert lokalsamfunn, det vil si totalt 50.000 barn og voksne. Honduras har fortsatt langt igjen til et fredelig samfunn, men for disse 50.000 har noe gått i riktig retning.

Klimaendringer skaper flommer og tvinger folk til å flytte. Etter en orkan ble hjemmet til Bella Perdomo og sønnen Jair (4) oversvømt og fylt med gjørme. Bella er nå med i den lokale helsekomiteen.

Toves arv

Tove Margrethe Paulsen hadde et helt spesielt ønske i testamentet sitt. – Vi er ikke overrasket. Hun var et unikt og fantastisk varmt menneske, sier familie og venner.

Tekst: **Camilla Gilje Thommessen**

Da Tove en forsommerdag i 2020 fikk beskjed om at livet gikk mot slutten, svarte hun at hun ville danse på bordet i to år til. Slik ble det ikke, Tove døde i august samme år. Men det hun etterlot seg, vil bidra til livsglede og kanskje en liten dans for svært mange andre.

Livsmot og varme

– Tove var sprudlende, impulsiv og omsorgsfull. Hun lyste av varme og godhet, og alle minnes henne med glede.

Lovordene kommer fra ekteparet Vivi og Øistein Lie, som begge var søskenbarn av Tove på hver sin side av familien. De minnes varme sommerdager på Snarøya der familie og venner samlet seg rundt langbord ute og gjestfriheten var stor. Nå sitter de med familiealbumet foran seg og forteller om et langt, innholdsrikt liv som satte dype spor hos mange.

Vivi og Øistein Lie minnes Tove som en fantastisk sprudlende og positiv kusine. – Vi er veldig glade for at arven etter henne går til eldre som trenger besøk og omsorg.

**SKANN QR-KODEN
OG LES MER OM ARV**

Tove tok utdanning innen stenografi og jobbet i flere firmaer både som sekretær og fullmektig. I 1958 giftet hun seg og ble etter hvert gravid, men en fosterforgiftning førte til at hun mistet barnet og fikk nedsatt helse. Det ble ingen barn etter dette, og noen år senere ble hun skilt.

– Likevel hadde hun et ukuelig livsmot og var alltid i godt humør. Hun var blid, positiv og sosial og hadde mange venner både i inn- og utland, forteller Øistein.

Hjelp en liten gutt på Bali

Tove var glad i å reise, og på en tur til Indonesia så hun en gutt med leppe-kjeve-ganespalte og deformert ansikt. Familien hadde ikke råd til operasjon, så Tove startet innsamling for å hjelpe gutten, som nesten ikke var til å kjenne igjen etter behandlingen. Tove glemte aldri Putu, som gutten het, og holdt kontakt med ham i mange år.

– Dette er bare én av mange historier om Toves

omsorg. Hun hadde et varmt hjerte for alle hun møtte, sier Heidi Johansen Rygnestad, venninne gjennom mange år.

Noen år før hun fikk kreft, snakket Tove med Heidi om hva hun skulle gjøre med tanke på arv, siden hun ikke hadde noen livsarvinger. Hun luftet tanken om å testamentere arven til en organisasjon som kunne forvalte den godt.

Hjelp og støtte til eldre

Valget falt på Røde Kors og hjelp til eldre. Familie og venner ble også tilgodesett i testamentet, mens Tove hadde skrevet et eget avsnitt med ønsket sitt: «Alt jeg for øvrig etterlater meg skal gå til Norges Røde Kors som arving under den forutsetning at den blir brukt til tiltak til hjelp og støtte for eldre...».

– Hun ønsket at andre som ikke er så godt stilt økonomisk, kan få litt hjelp og oppmuntring i hverdagen.

En ung tenåringsjente med livet foran seg! Tove utmerket seg tidlig som et empatisk og humørfyllt menneske.

Tove var svært knyttet til broren Øivind, som døde ett år før henne. De var uadskillelige venner hele livet.

Tove ble svært glad i Putu. Her er hun sammen med Putu og hans mor.

Tove Margrethe Paulsen (t.h.) døde 85 år gammel og etterlot seg en arv som vil hjelpe andre i mange år fremover.

«Tove var sprudlende, impulsiv og omsorgsfull...»

Hun har selv kjent på det å måtte se på prislappen før hun kunne kjøpe den minste ting, sier Heidi.

Arven fra Tove bidrar nå til at mange eldre får et etterlengtet besøk og hjelp gjennom Røde Kors' besøkstjeneste. Om ikke alle danser på bordet, skal vi ikke se bort fra at noen tar seg en svingom i Toves ånd.

Arven etter deg kan hjelpe mange

- En gave til Røde Kors i testamentet gjør det mulig å hjelpe de som trenger en utstrakt hånd. Alle gaver er nyttige og betyr mye.
- Hvis du ønsker å tilgodese Røde Kors med en gave i testamentet ditt, kan vi tilby gratis advokathjelp.
- Ta kontakt med testamentsansvarlig Siri Antonsen om du vil vite mer. Tlf.: 916 21 942, eller på e-post: siri.antonsen@redcross.no
- Les mer på rodekors.no/arv

Skann QR-koden og les mer om hverdagsførstehjelp og livreddende førstehjelp

Når uhellet er ute

De aller fleste skadene vi må behandle som førstehjelpere er hverdagslige ting som sår, brannskader og brudd.

De fleste ulykker skjer i hjemmet. Personskaderapporten fra Helsedirektoratet viser at av totalt 124.000 personskader i 2021, skjedde hver tredje (33%) hjemme hos den skadde. Rapporten viser også at brudd, sår og brannskader er de vanligste skadene. Det betyr at det er lurt å ha kunnskap om hvordan du skal håndtere disse skadene.

Her er de viktigste tiltakene som gjelder den vanligste førstehjelpen som de fleste av oss må gi i hverdagen.

Brannskader

- Skadeomfanget begrenses ved rask nedkjøling.
- Sikre livsviktige funksjoner
- Kjøl ned med kaldt vann i 1-2 minutter.
- Fortsett med lunkent vann i 20-30 minutter.
- Ring 113 hvis skaden krever det.

Bruddskader

Hvis personen er våken, og har en skade, kan du minimere smerte og hindre forverring ved å stabilisere det skadde området. Du må også passe på at pasienten ikke fryser. Hvis personen sitter eller ligger på bakken, få noe under pasienten så skånsomt som mulig. Dette kan være teppe, jakke, liggeunderlag, eller lignende.

Sårskader

Kort fortalt handler sårbehandling om å rense, dekke til og eventuelt presse imot for å stoppe blodet.

- Ved skrubbsår eller småsår, skyll med vann og tørk forsiktig. Legg et lite press med et plaster, kompress, bandasje eller annet du har for hånden avhengig av størrelsen på skadestedet.
- Ved store blødninger må man ha et trykk direkte i såret for å stoppe blødningen. Legg en kompress eller lignende mellom såret og hånden / fingrene / gjenstanden som skal stoppe blødningen. Om mulig hev det blødende stedet over hjertehøyde.

Utydelige symptomer

Noen ganger vil det være vage tegn på sykdommer hvor vi kanskje forventer noen kjente symptomer. Dette kan være hjerneslag og hjerteinfarkt. Det hender at folk blir rammet av dette, uten at vi får noen tydelige signaler på dette. For å unngå alvorlige og potensielt livstruende skader må du ringe 113 om noen i din nærhet får disse symptomene:

- Bevisstløshet eller nyoppstått forvirring
- Pustebesvær
- Tap av kroppsfunksjoner eller problemer med å snakke
- Akutte smerter i brystet eller hodet
- Plutselig blek, klam og kald hud

PS!
Et førstehjelpsskrin er smart å ta med på tur – enten det er i skog og mark, på stranden eller på fjellet.

HAR DU TØY DU IKKE BRUKER?

Få det hentet hjemme hos deg

- 1 Bestill henting (39 kr/pose)
- 2 Fyll posen med tøy
- 3 Skriv kode på posen og sett den ut for henting

Henteordningen gjelder de private adressene i Norge hvor våre venner i Helthjem har mulighet til å hente. Noen steder i landet finner du innsamlingsbokser for tøy og lokale Røde Kors-butikker der du også kan gi tøy.

**BESTILL
HENTING**

rodekors.no/
123hent

Røde Kors